

CORR The Jute Works

kuva Tuija Saloranta

Shahatolin kyläosuuskunnassa naiset punovat yhdessä kotiensa edustalla mm Chandpur riippumattoja.

CORR The Jute Works on bangladeshilainen käsityöläisryhmien yhteistyöjärjestö. Sen piiriin kuuluu 140 osuuskuntaa ja niiden 3524 käsityöläistä eri puolilla maata. Järjestö kuuluu katolisen kirkon humanitääriseen Caritas -järjestöperheeseen. Vuodesta 1973 lähtien Jute Works on tarjonnut työtä maaseudun ihmisille. Näin he voivat asua kotiseudullaan osana omaa yhteisöään, eivätkä ajaudu kaupunkien slummeihin työttömiksi tai huonoihin tehdastyöoloihin kalliiden elinkustannusten, pitkien työpäivien ja pienen palkan kurimukseen. Käsityöläisistä yli 95 % on naisia. Jute Worksin ryhmissä työ tehdäänkin kotona lasten hoidon ja itsesäädeltävän työajan puitteissa. Tuotteet valmistetaan käsityönä paikallisista uusiutuvista luonnonmateriaaleista kuten juutista, rottingista, ruohosta tai savesta.

Jute Works etsii tuotteille ostajia, rahoittaa materiaali- ja huolehtii vientibyrokratiasta. JW järjestää mm. tuotekehittely- ja laadun- tarkkailukoulutusta, ja sillä on monia sosiaalisia hankkeita käsityöläisten ja heidän perheidensä aseman parantamiseksi. Jute Worksin liikevaihto on noin 2,5 miljoonaa dollaria vuodessa.

Tarjoamalla työtä JW on pystynyt katkaisemaan ylisu-

kupolisen huono-osaisuuden kierteen. Yli kolmekymmentä vuotta mukana ollut Laxmi kertoo: ”Neljästä lapsestani yksi on insinööri, toinen sairaanhoitaja, kolmas opiskelee yksityisessä yliopistossa liiketaloutta ja nuorin on lukiossa.”

Jute Worksin alkuvaiheista asti mukana ollut käsityöläisten edustaja Rupu Begum toteaa: ”Aikaisemmin olin täysin tyhjän päällä. Minulla ei ollut omaisuutta,

kotia eikä ruokaa. Asuin toisten nurkissa ja keräsin ruuakseni pelloille sadonkorjuun jälkeen jääneitä tähkiä. Pääsin mukaan Jute Worksin käsityöläisryhmään, ja vuosien saatossa olen pystynyt ampeleista ja matoista saamillani tuloilla ostamaan palan maata ja oman talon. Minulle syntyi neljä lasta. He kaikki ovat käyneet koulunsa loppuun ja ovat nyt töissä ja perustaneet omat perheensä.”

Rottinki

Rottinki on yleisnimi köynnösmäisille Calamoideae-alaheimon palmulajeille, joita kasvaa luonnonvaraisena Afrikan, Aasian ja Australian trooppisissa metsissä. Rottinkilajeja on yli 600, ja ne kuuluvat 13 eri sukuun. Joukkoon mahtuu ulkonäöltään, levinneisyydeltään ja kasvupaikkavaatimuksiltaan monenlaisia lajeja. Tyypillisesti rottinkipalmujen rungot ovat pitkiä, hoikkia ja piikkikäitä. Ne kiipeilevät muun kasvillisuuden seassa ja tukemina usein yli 100 metriä pitkiä. Rottingin kevyet, kestävät ja melko joustavat rungot soveltuvat hyvin huonekalujen, mattojen ja korien valmistukseen. Kaupallisesti hyödynnetään etenkin Etelä- ja Kaakkois-Aasian trooppisilla vuoristoseuduilla kasvavia rottinkilajeja.

Lue lisää rottingista:

www.maaailmankaupat.fi, www.inbar.int ja en.wikipedia.org/wiki/Rattan

Teksti ja piirros Emilia Pippola

kuvat Tuija Saloranta

kuva Tuija Saloranta

Korinpunoja Sri Lakhana Chandra Dasin perheessä on kuusi jäsentä: vaimo, kaksi lasta ja isovanhemmat. Lakhana pystyy yksin tekemään kaksi isoa koria 7–8 tunnin työpäivässä, perheen muiden aikuisten auttaessa neljä. Puolet vuodesta koreja tehdään paikallisille markkinoille, toinen puoli Jute Worksin kautta ulkomaille.

Rottinkikoreja vientiin ja kotimarkkinoille

Jute Worksin myymiä rottinkitöitä tekevät pääasiassa miehet, mutta kevyempiin valmistelutöihin, kuten rottingin kuorintaan sekä viimeistelyyn, myös perheiden naiset osallistuvat. Suomessa myytävät Jute Worksin rottinkikorit tulevat mm. Uttor-nimisestä kylästä Maniganjin alueelta Bangladeshin keskiosista. Kylässä on kolme rottinkitöitä tekevää osuuskuntaa. Sadekautena suurin osa kylästä on veden peitossa, polut muuttuvat kanaaleiksi ja kylään pääsee vain veneellä. Talot ovat penkereiden päällä eivätkä yleensä joudu tulvan alle.

Osuuskunnat ostavat suurimman osan rottingista paikallisilta markkinoilta, mutta korjaavat sitä myös omasta metsästä. Rottinki vaatii kolmivuotisen kasvukauden ollakseen sopivaa koritöihin. Rottinki kuivataan ulkona katoilla, pelloilla ja pihhoilla. Yöksi se nostetaan sisään, sillä se ei saa kastua kuukauden mittaisen kuivausjakson aikana.

Ennen työstämistä kuivatut ruoöt kostutetaan, jotta niistä tulee taipuisia. Rottingin kuorimiseen ja tarvittaessa halkaisuun tai ohentamiseen käytetään terävää vesuria. Rottinkikori syntyy käsin

vääntämällä kerros kerrokselta. Aina muutaman kerroksen jälkeen rottinkiin tehdään litteäteräisellä naskalilla reiät, joihin naputetaan bambutikut pitämään kerroksia yhdessä. Kun kori on koossa, rottingin kuoresta kiskotulla niinellä tehdään ulkopuoliset sidokset. Lopuksi korista poistetaan sen pinnalla olevat hapsut puhalluslampulla kuumentamalla. Kuumentaminen myös kiristää ja tiivistää koria.

Osa koreista myydään CORR The Jute Worksin kautta ulkomaille, osan osuuskuntalaiset myyvät itse paikallisilla markkinoilla.

Kylän käsityöläiset ovat hinduja ja korikäsityöläisyys on heidän perinteinen ammattinsa. Ruokakasvien kotitarveviljelyyn perheillä on keittiöpuutarhoja. Osalla perheistä on myös maanviljelysmaata. Jotkut ovat menettäneet Patnajoen rannalla olleen viljelysmaansa joen tulvien muutettua uomaa. Perheet kasvattavat mm. mangoa ja kookosta sekä riisiä, palkokasveja, munakoisoa ja sinappia. Oman tarpeen yli kasvavan riisin ja sinapinsiemenien myymisestä perheet saavat pieniä lisätuloja.

Teksti Laura Hokkanen ja Antti Markkanen

kuva Corr The Jute Works

Kajoli viimeistelee Suomeen tulevaa kehtoa talonsa kuistilla.

Makramesolmintaa juuttikuidusta

U seissa Jute Worksin osuuskunnissa tehdään juuttista makramesolmintana mm. ampeleita, koreja, riippumattoja ja kehtoja. Työ vaatii suurta käden- ja silmän taitoa, mutta ei saksia kummempia työkaluja. Tuotteita ei tehdä narusta vaan juuttikuitunipuista. Niistä letitetään tai pyöritetään punoksia, jotka työn edetessä punotaan määrävälein yhteen. Osassa tuotteita on taidokkaita ruusukkeita, palloja tai muita koristepunoksia.

Makramee käsityötekniikalla juuttityöt valmistuvat kuidusta tai narusta punomalla ja solmimalla. Kuva Tuija Saloranta

Naiset tekevät punontatöitä kodeissaan tai yhdessä kyläaukiolla työskennellen. Työtä tehdään lastenhoidon ja muiden kodin töiden lomassa 4–6 tuntia päivässä. Ampelin punomiseen menee keskimäärin 3,5 tuntia.

Osuuskunnan naiset tekevät työtä yrittäjämäisesti. Corr the Jute Works välittää heille raaka-ainetta, juuttikuidun, markkinahintaa edullisemmin, ja naiset saavat palkan työstään valmiita tuotteita vastaan.

Juutti

Juuttikasvit (suku *Corchorus*) kuuluvat malvakasvien heimoon. Suvussa on 40–100 lajia, mutta kaupallisesti viljellään vain *Corchorus capsularista* ja *Corchorus olitoria*. Juutti viihtyy parhaiten trooppisessa monsuuniilmastossa. Se on yksivuotinen viljelykasvi, joka kasvaa 3–5 kuukaudessa täysikasvuiseksi, korkeudeltaan jopa viisimetrisiksi. Siemenet kylvetään sadekauden kynnyksellä maaliskuun alkuun, ja sato korjataan heinä- elokuussa juutin kukkiessa. Versot katkotaan sirpillä ja kuivataan. Lehtien irrottua varret sidotaan nippuihin ja upotetaan veteen likoamaan, jolloin pehmeät solukot irtoavat ja kuidut saadaan eroteltua käsin. Lopuksi kuidut vielä pestään ja kuivataan auringossa.

Lue lisää juuttista:

Maailmankauppalehti 4/2010, www.maailmankaupat.fi ja en.wikipedia.org/wiki/Jute

Teksti ja piirros Emilia Pippola

